

Oblast povodí Odry

Obce na tocích Povodí Odry, s. p.

Z povodí Odry spadají do Olomouckého kraje plošně pouze malé části území: dílčí část povodí na Jesenicku, povodí horního úseku Odry ve vojenském prostoru Libavá a dále na východ část povodí horní Luhy. Téměř polovinu Jesenicka tvoří CHKO Jeseníky.

První z uvedených dílčích částí povodí Odry je území Vidnavsko - javornického výběžku a partie Hrubého Jeseníku a Rychlebských hor (Jesenicko). Povrch regionu se zde postupně snižuje z hřebenů Hrubého Jeseníku na jihu přes Rychlebské hory a Zlatohorskou vrchovinu k Vidnavské rovině u polských hranic. Jedná se o oblast pramenných toků povodí Kladské Nisy (na území Polska), která je levostranným přítokem Odry. Hodnocení protipovodňové zabezpečení se týká jen větších toků, které představují větší riziko ničivých účinků a o jejichž odtokových poměrech jsou k dispozici systematictější informace. Jedná se o toky ve správě Povodí Odry – cca 73 km (konkrétně toky Bělá, Staříč, Vidnávka), ve správě LČR – cca 50 km a ve správě ZVHS – cca 6 km.

Druhou dílčí oblastí povodí Odry je část Oderských vrchů a jejich podhůří – prostor Libavá a horní Luha. Místní říční síť spadá do povodí horní Odry. Vojenský prostor je téměř neosídlený, z hlediska povodňové ochrany nejsou kladeny požadavky. S regulačními zásahy na tocích se zde nepočítá.

K nejpostiženějším územím při povodni v r. 1997 patřilo právě Jesenicko s hlavními toky Bělá a Staříč, které při průtocích řádově okolo Q_{100} napáchaly největší škody. Mimo devastace vlastních koryt a jejich objektů došlo k významným poškozením zástavby, veškerých inženýrských sítí, silničních i železničních komunikací, včetně objektů na nich, a ke znehodnocení přilehlých pozemků.

Na horských bystřinách, které jsou ve správě LČR, se průtoky pohybovaly v mezích Q_{20} – Q_{50} . Došlo k transportu značného množství splavenin a k jejich ukládání v místě překážek a ve výústních tratích. Erozivní činnost na horských svazích i v údolích bystřin způsobila velké škody na březích, na lesní dopravní síti, mostech, propustcích i porostech, vytvářely se strže a sesuvy.

Z drobných toků, spadajících pod správu ZVHS, byly nejvíce postiženy přítoky Bělé a Staříče, Petrovický potok a toky v Lipové. Škody byly způsobeny převážně vývratem břehových porostů, vznikem velkých nátrží a zničením výústních tratí, kde došlo k silnému zanášení bahnem a zaštěrkování.

V úvodních kapitolách této studie jsou popsána preventivní legislativní a správní opatření a je obecně zmíněn rozsah technických opatření na ochranu území před povodněmi. Stavebně-technická opatření představují jednak zkapacitňování koryt a jejich objektů, výstavbu hrází a odlehčovacích ramen, hrazení bystřin, a jednak vytváření umělých retenčních prostor. Zkapacitněním toků se rozumí úprava příčného a podélného profilu, event. i úprava trasy za účelem dosažení požadovaného stupně ochrany.

Po povodni v r. 1997 byl vytvořen speciální program garantovaný státem, jehož prostřednictvím byla obnovena zdevastovaná koryta vodních toků, zejména Bělé, Staříče a Vidnávky. V rozsahu správy Povodí Odry, s. p., byla na těchto tocích mimo to i stanovena záplavová území. Šetření stavu ochrany, stanovení rozsahu záplav a realizace oprav a úprav za účelem zvýšení protipovodňové ochrany jsou v současných podmínkách prakticky ukončeny. Na tocích v pramenných oblastech, podhorských potocích a bystřinách mimo intravilány obcí se s žádnými opatřeními nepočítá. U menších toků ve správě LČR bylo v některých případech od odstraňování povodňových škod upuštěno za účelem zachování „neškodné povodňové revitalizace“.

Opatření spočívající ve vytváření umělých retencí (ani poldrů) na Jesenicku a horní Odře nejsou technicky proveditelná vzhledem ke konfiguraci terénu, velkým sklonům a malým šířkám údolí.

Souhrnně lze konstatovat, že konkrétní navržená stavební opatření na všech tocích (mimo sféru LČR) byla realizována v rámci Programu ochrany před povodněmi a byla z převážné části již ukončena. Zbývá provést jen několik doplňkových akcí specifikovaných pro jednotlivé lokality v následujícím textu. Uvedená opatření, jejich rozsah a požadovaný stupeň ochrany území jsou převzaty z dokumentu „Ochrana před povodněmi v části povodí Odry v Olomouckém kraji – současný stav“, zpracovaného Povodím Odry, s. p., v listopadu 2005.